

Lausunto

14.06.2025

Asia: VN/18839/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Docomomo Suomi Finland ry:n lausunto ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta päästöttömäksi rakennukseksi korjaus- ja muutostöissä

Juridisessa hierarkiassa asetus on (rakentamis-)lain alapuolella. Asetusluonnos ei nyt mitenkään huomioi tai muistuta rakentamislain olevista helpotuksista suojelluille tai hartauskäytössä oleville rakennuksille. Siten rakennustarkastajien rooli rakennuksiin liittyvien kulttuurihistoriallisten merkitysten tunnistamisesta korostuu – tämä voi olla omiaan lisäämään rakennushankkeisiin ryhtyvien erilaista kohtelua valtakunnan sisällä jopa samantyyppisissä kysymyksissä.

Rakentamislain pykälistä esimerkiksi 30 § ja 37 § ohjaavat korjausrakentamista eri suuntaan kuin luonnoksena nyt esitetty asetus. 37 § määrittelee, että energiatehokkuuden parantamisveloite luvanvaraisen hankkeen yhteydessä edellyttää hankkeen olevan ”teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa”. Asetusluonnos nostaa esille teknisen, toiminnallisen ja taloudellisen toteutettavuuden hieman yllätyksellisesti ainoastaan kerran, eli 5 § kohdassa 6, jossa se liittyy vesi- ja viemäriverkostojen uusimiseen. Rakentamislain perusteella se on kaikkien toimenpiteiden edellytys. Lisäksi on huolestuttavaa, ettei asetusluonnoksen 5 § ota huomioon painovoimaista ilmanvaihtoa, vaikka asetuksen perustelumuiotissa on kirjattu toisin.

DOCOMOMO Suomi Finland ry painottaa, että luonnoksessa esitettävä matemaattinen lähestymistapa korjausten tavoitteeksi on uhka rakennuskannan monien arvojen säilymiselle. Asetusluonnoksen 4 § edellyttää U-arvoa parannettavaksi kertoimella 0,45 tai 7§ mukaan E-luvun parantamista rakennustyypeittäin kertoimella 0,7–0,8. Varsinkin massiivirakenteiden kannalta on ilmeinen epäkohta, ettei energiankulutusta voida huomioida toteutuneen kulutuksen mittauksin vaan ainoastaan laskennallisella keinon. Esitetyn asetusluonnoksen seurauksena suojelun ulkopuolelle jäävä rakennuskanta tulee esimerkiksi julkisivujen korjausten yhteydessä käytännössä saneerattavaksi niin voimallisesti, että useissa tapauksissa arkkitehtuurin ominaispiirteet tulevat peruuttamattomalla tavalla muutettavaksi. Rakennusten suojelu tapahtuu pääsääntöisesti rakennusten ollessa usein vähintäänkin 50-vuotta vanhoja tai jopa merkittävästi vanhempiakin. Asetusluonnos ei jätä yksiselitteistä mahdollisuutta huomioida tai se ei varsinkaan varmista vielä arvon määrittämistä ja/tai suojelua odottavien rakennusten säilymisistä siten, että niiden suojelu on tulevaisuudessa mahdollista.

Toinen kysymys on, että mm. rakentamislain 37 § mukaan muutosten pitää olla myös taloudellisesti tarkasteltuna toteutettavissa. Tämä jakaa maamme rakennuskantaa voimakkaasti, sillä taloudelliset realiteetit syrjäisellä haja-asutusalueella ovat tyystin toiset kuin kasvukeskuksissa. Rakennusten kulttuurihistoriallisten merkitysten ja arkkitehtonisten ominaispiirteiden säilymisen kannalta vallitseva - ja mahdollisesti yhä korostuva - taloudellinen eriarvoisuus maan sisällä voi esitetyn asetuksen mukana piirtyä epätoivottavalla tavalla myös osaksi rakennusten ominaisuuksia sekä arkkitehtonisten arvojen säilymisen mahdollisuuksia.

Lammi Tom
Docomomo Suomi Finland ry